

62. *Jok* tudatlan törvényeket tesznek *Miklosvárán*
 Veszékednek a felfsori egjik a más voxan
 Juridicus processusból vadnak igen *Jokan*
 Dereka fáb vox mindenkor all. Kirally bírálja
63. *Közepajta* a nagy erdő allját meg szállotta
 Baratságos szeretete magát be vallotta
 A sepsi proccatoroknak ez a járó utya
 Hogj ha a lovanak fekit más fele nem tartya
64. Azon alol van *nagy ajta* ala ...
 Anak is ő nyajas nepe vagjon külfő képpen
 De elmejenek fojásf a káros belső képpen
 Azon kívül jo emberek valóságos képpen
65. Igen számtalan *Jok* márták születtek *Bölonbe*
 Kik szöveget fonast tanultak szorgalmatos rendbe
 Meg kivantatik hogj legjen jo resek ferjekbe
 De a roß szerentfetlenjeg hagjta szüze fegbe
66. Aki ez verseket irta kíván botfánatot
 Nem t/ak olljant irt amelljet tudott hallott latott
 Vegjed jo kedvel ő tölle e mulandofágot
 Agjon Isten minden rendnek erni boldogfágot

Hubert Ildikó

GVADÁNYI JÓZSEF LEVELE NEDECZKY ELEKHEZ

Gvadányi József (1725–1801) most közreadott levelét Miller Jakab Ferdinánd¹ „Chartularium Hungaricum” kéziratgyűjteményének ötödik kötetéből közöljük.²

A levél keltezési dátuma ismeretlen, ezért csupán a vers tartalmából következtethetünk arra, hogy Gvadányi ezt második házassága után (1785) pár évvel írta. E verses levél válasz arra a latin nyelvű Nedeczky³-levélre, melyben a jezsuita pap az 1787-től nyomtatásban megjelenő „játékos munkák”-at dicséri.

A levél első fele az udvarias mentegetőzéseken túl („... meg nem foghatom, honnat érdemltem, // Esméretlenképpen hogy Levelét vettem”), resignált, őszintének tűnő visszatekintés az ifjúságra. Csak a második részben elevenedik meg némiképp a levél, mikor Gvadányi „édes társa” biztatására versbe foglalja annak, Nedeczkyvel tett egykori utazását.

¹ MILLER Jakab Ferdinánd (1749–1823), bölcséleti doktor, kir. tanácsos, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója.

² OSZK Kézirattára. Quart. Lat. 62/5. pp. 58–62. Miller Jakab a *Chartularium Hungaricum* 5. kötetét 1804-ben másolta.

³ NEDECZKY Elek (1737–?): jezsuita szerzetes. Rendjének feloszlása után életére nem találunk adatokat. Gvadányi versének írásakor az Árva vármegyei Podvilk (ma Lengyelországhoz tartozik) plébános. (1767–1769 közt Szokolcán tevékenykedett.) Emlelt munkája: *Funacza Pestyere seu antri Funacza dicti historico-physica relatio concinnata... qui ipsusu antrum hocce lustravit A. 1772. die 19. oct. Vindobonae, 1774.*

Tisztelendő Nagy érdemü Plebanus Uram!
Immar jó ideje, hogy az Ur levelét
Nagy Lelküségének valóságos jelét
Vettem, 's hogy én arra illy késsön felelek
Okaim ki tévén botsánatot lelek.
Én egész, Septembert Pöstyénben töltöttem,
És az ottan lévő Hév vízben fördöttem.
Hogy Mars terhe alatt meg-gyengült testemet
Meg-erősíthessem, 's ujítsam véretem.
Mivel ezen vízbe uszo Najadessek
Valának én hozzám felette kegyessek.
Meg-tért erőm, mellyért Neptumus Oltárát
körülr reményjezdtem, így adtam-meg árát.
Házamhoz érkezhén, jól meg se pihentem,
Mustos petsenyéhez már a késsem fentem.
Mert Szakoltzán kiki a' szürethez készült
Bachus Templomába a' sok puttonos gyült.
Ezekkel két hétig én is innepeltem,
Jól lehet hátamon puttont nem emeltem.
Tisztelendő jó Ur! ezek az okaim,
Ha olly késsön láttja enéhány soraim.
Válaszolok már most, de Hazánkknak nyelvén,
Mivel nem egy, de sok esztendök el-telvén,
A' Romai nyelvet én nem gyakorlottam,
És Mars fiai közt, azon nem szólottam.
Ezen nem is hangzik jól a' teremtette,
És több ilyen phrasis, adta, szedte, vette.
A'melly mesterséget tudom, aztat üzöm,
Azért magyar versbe válaszom itt füzöm.
Tudom, meg-értik azt Árva Vármegyébe
Mert vásznat árulnak sok magyar megyébe.
De míg válaszomnak megyek velejére,
Aztat vészem itt-ki, annak elejére:
Hogy meg nem-foghatom, honnat érdemlettem,
Esméretlenképpen hogy Levelét vettem.
Ezen Német szívének én tulajdonítom,
És hogy Sympathia munkája, gyanítom.
Aztat írja ugyan, betses Levelébe,
Hogy Hozzám vonzását okozták szívébe
Játékos munkáim, mellyeket verskebe
Ki-adtam: oh! de nints olly mages ezekbe,
Melly magához vonna az idegeneket,
Szivemhez kaptsolná azoknak sziveket.
E' tsekély munkákba, mondom, nints olly erő.
Nints azokba tűz, nints izlés, nints velő.
A' vén hegedüsnek néma a Notája,
Ősz Poetának is ollyan a' munkája.
Egri Parnaszusba mikor volt mesterem,

Kit az Ur jól esmért, kedves *Parhammerem*.⁴
 Akkor esméretesb voltam. Minervával,
 Dactylusra léptem szüz Elegiával.
 Ifjúságomnak el-múltt már zöld Kora
 Nints elmémnek, mint volt, oly tüzelő póra.
 Lantomnak húrjai mivel immár vének,
 A' Nóták, 's, mellyet pengetek, szegények.
 Már annak engedem ditsőség pálmáját,
 Ki oly szépen irta maga Funátzáját. (a)
 Apollo borostyánt vegyen a' fejére,
 Járrjon barlangokba Musákkal kedvére.

*

Kedves édes Társom szivességgel vette,
 Az Ur üdvözlését, 's hálállya felette
 Tisztelendő Urat ő viszont tiszteli
 Emlékezetében nagy örömét leli.
 De engemet arra kinszerit mindenkor,
 Hogy vegyek magamnak üres időt egykor,
 És azon Carousselt irjam-le versekbe,
 Mellyet együtt vettek, *Petrouba* mentekbe,
 Sebessen hajtattván, midön vissza tértek,
 Majd a' Collegium szegletéhez értek.
 Tartván, hogy a' Rector az Urat ne lássa,
 Mivel Dámával ült, ne légyen bántása.
 Azert mint Icarus akarván szállani,
 Vagy is a' Szekérből frissen ki-ugrani,
 Mint esett a' földre a' sok nép láttára,
 A' Gyermekek miként futottak tsudára.
 Mint borúlt fejére hosszú *Sotana*ja, (b)
 És miként hasadott szarvas bőr plundrája.
 Ha tetszik, én ezen esetet le-írom,
 Mert ámbár ősz vagyok, még tollamat birom.
 És én ezen munkám ki-is nyomtattatom,
 'S a' két magyar Hazán keresztül futtatom.
 Engedelmet erre ohajtva el-várom,
 E' Levelem pedig én azzal bé zárom,
 Hogy vagyok
 Tisztelendő, 's nagy érdemű Plebanus Uramnak
 alázatos Szolgája Gróf Gvadányi Josef Generalis
 m.p.

- (a) Alex. Nedeczky peragrauit, descripsit, et edidit celebre Antrum Funátza in Comitatu Bihariensi.
 (b) Sotana vestris fuit Jesuitis propria, quam Ecclesiastici cimadum nominant.

⁴ PARHAMMER Ignác (1715–1786), bölcséleti doktor, cs. kir. tanácsos, prépost. 1739-ben egy évig retorikát és poésist tanított Egerben.